

7. Vancura K. Das Tschechischce Programm zur Erhaltung forstgenetischer Ressourcen / K. Vancura // Geburek Th., Heinze B. (Hrsg.): Erhaltung genetischer Ressourcen im Wald – Normen, Programme, Maßnahmen. – Ecomed, Verlagsgesellschaft Landsberg, 1998. – S. 159-169.

Гайда Ю.И. Плюсовые деревья дуба черешчатого и скального как объекты сохранения генетических ресурсов *in situ*

Приведены результаты инвентаризации и исследования плюсовых деревьев дуба черешчатого и дуба скального в Западном регионе Украины (Ивано-Франковской, Львовской, Тернопольской, Черновицкой обл.). Выявлены и установлены точные географические координаты 174 плюсовых деревьев дуба черешчатого (88,3 % от числа отобранных) и 27 плюсовых деревьев дуба скального (90 %). Большинство деревьев дуба черешчатого (83,9 %) представляют Приднестровский лесостепной лесосеменной район и почти все (99 %) грудовые условия экологического ареала вида. Плюсовые деревья как дуба черешчатого, так и дуба скального отражают наиболее полно генофонд только отдельных популяций (Прут-Днестровской, Прут-Сиретской, Товщивской, Улашкивской). Установлено, что незначительное количество биотипов дуба черешчатого и скального соответствуют критериям плюсовых деревьев I категории. Это является еще одним свидетельством обеднения генетического фонда дубрав и аргументом неотложности реализации мер по его сохранению. Испытания полусибсов и сибсов плюсовых деревьев является необходимым условием оценки их селекционного потенциала и ценности их как объектов геносохранения *in situ*.

Ключевые слова: плюсовые деревья, дуб черешчатый, дуб скальный, лесные генетические ресурсы, сохранение генофонда *in situ*.

Hayda Yu.I. Plus Trees of Pedunculate Oak and Sessile Oak as Objects of Conservation of Genetic Resources *in Situ*

Some results of the inventory and of the research plus trees of pedunculate oak and sessile oak in the western region of Ukraine (Ivano-Frankivsk, Lviv, Ternopil, Chernivtsi regions) are presented. One hundred seventy four plus trees of pedunculate oak (88.3 % from selected) and 27 plus trees of sessile oak (90 %) are researched and there exact geographical coordinates are identified. Most of plus trees of pedunculate oak (83.9 %) represent the seed zone "Foreststeppe prydniistryanskiy" and almost all (99 %) "grud" environmental conditions of the ecological area of species. Oaks plus trees reflect more fully the gene pool only certain populations (Prut-Dniester, Prut-Siret, Tovschiv, Ulashkivzi). A small number of biotypes of pedunculate oak and sessile oak are found to meet the criteria of plus trees of first category. It testifies to the genetic fund depletion of oak and it is the argument of urgency the implementation of measures to its conservation. Progeny tests of half-siblings and siblings of oak are essential to assess their breeding potential and their value as objects of gene conservation *in situ*.

Key words: plus trees, pedunculate oak, sessile oak, forest genetic resources, conservation of the gene pool *in situ*.

УДК 630*[5+64+23](477.83/86)

Доц. Г.Г. Гриник, д-р с.-г. наук –
НЛТУ України, м. Львів

СТАТИСТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИДІЛЕННЯ ЕКСПОЗИЦІЙНО-ОРОГРАФІЧНИХ ГРУП БУКОВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Представлено теоретичні основи та методичні підходи щодо оцінювання росту та продуктивності гірських деревостанів бука лісового в Українських Карпатах із врахуванням експозиційно-орографічних характеристик місць їхнього розташування та типів лісорослинних умов. За результатами досліджень проаналізовано особливості росту гірських деревостанів бука лісового з врахуванням експозиційно-орографічних характеристик місць їхнього розташування, встановлено відповідні тенденції та закономірності. На основі статистичного аналізу здійснено поділ досліджуваних деревостанів на експози-

ційно-орографічні групи в типах лісорослинних умов C₂-C₃ та D₂-D₃ та представлено їх графічну інтерпретацію.

Ключові слова: гірські деревостани бука лісового, експозиційно-орографічні групи, продуктивність, статистичний аналіз.

Вступ. Основні масиви букових лісів України зосереджені у Карпатах. Оптимальні умови для росту букових деревостанів сформувались у Закарпатській обл., де бук бере участь у складі лісостанів, які покривають схили з низу до верху. За складом корінної рослинності, особливістю її росту і стану всі типи гірських букових лісів, залежно від висотного розташування, за пропозицією Ю.Д. Третяка (1954) було розділено на три кліматичні пояси (нижній, середній і верхній). Особливості поширення гірських букових лісів у Карпатах різнобічно з лісівничого та таксаційного поглядів розглянуто у роботах А.Т. Вакіна та ін. (1954), П.С. Каплуновського (1958, 1961), П.І. Молоткова (1966, 1968, 1971-1973), К.К. Смаглока (1964), Г.В. Лисиці (1968), Г.Т. Криницького та ін. (1973, 2000, 2009), С.І. Ваніна (1982), О.А. Гірса (2004, 2006), І.С. Ільківа (2004), В.І. Парпана (1994), В.І. Парпана та С.М. Стойка (1995), І.М. Сопушинського (2001), І.М. Попадинця (2002), М.В. Чернявського (2003), В.С. Олійника (2010), С.І. Гайчука та О.А. Гірса (2011). Автори наголошують на тому, що у гірських умовах формуються високопродуктивні букові деревостани, які по-різному впливають на довкілля. Вони затримують опади, регулюють стік води, скріплюють ґрунт та поліпшують його структуру, формують краєвид і клімат середовища тощо. Однак практично не встановлено істотність сукупного впливу типів лісорослинних умов та експозиційно-орографічних характеристик рельєфу на таксаційні ознаки букових деревостанів

Мета дослідження – статистично обґрунтувати особливості виділення експозиційно-орографічних груп букових деревостанів Українських Карпат, що дасть змогу комплексно дослідити вплив типів лісорослинних умов і характеристик схилів на динаміку таксаційних ознак досліджуваних деревостанів.

Об'єкт дослідження – процеси росту в букових гірських деревостанах залежно від типів лісорослинних умов та експозиційно-орографічних характеристик схилів.

Методи дослідження. Теоретичні, методичні та експериментальні дослідження проведено на засадах системного підходу, а також з використанням методик, адаптованих з сучасними інформаційними технологіями та комп'ютерною технікою. Використано лісівничі, таксаційні, біометричні методи досліджень, зокрема – перелікової таксації, порівняльної екології, а також статистики та моделювання [2, 4, 7].

Результати дослідження. На типологічній основі з урахуванням експозиційно-орографічних характеристик рельєфу місць розташування деревостанів здійснено аналіз таксаційних ознак для деревостанів з домінуванням бука лісового для 51787 виділів (на основі повидільної бази даних ВО "Укрдержліспроєкт", актуальної станом на 01.01.2004 р.). Результати аналізу підтверджуються дослідженнями, здійсненими на постійних і тимчасових пробних площах.

Групування деревостанів здійснено у типах лісорослинних умов (ТЛУ) C₂-C₃ та в ТЛУ D₂-D₃ у межах груп віку та за належністю місць розташування деревостанів до висотного діапазону (ВД): від 300 до 800 м н.р.м., від 801 до 1099 м н.р.м., та від 1100 до 1400 м н.р.м; за експозиціями схилів: східні (Сх.), південно-східні (Пд.-Сх.), південні (Пд.), південно-західні (Пд.-Зх.), західні (Зх.), північно-

західні (Пн.-Зх.), північні (Пн.) та північно-східні (Пн.-Сх.); за стрімкістю схилів: від 0 до 10°, від 11 до 25°, від 26 до 50° [1, 3, 5, 6].

Загальна площа досліджуваних букняків становить 365763,4 га із загальним запасом 127655,23 тис. м³ деревини. Молодняки I класу займають 3,9 % від загальної площі букняків, молодняки II класу – 5,0 %, середньовікові – 53,6 %, пристиглі – 13,6 %, стиглі – 14,6 % та перестиглі – 9,3 %. Із підняттям н.р.м. площі букняків у ТЛЮ С₂, С₃, D₂ та D₃ істотно зменшуються. У висотному діапазоні 300-800 м н.р.м. у ТЛЮ С₂ знаходиться 3,4 % площі букняків, С₃ – 17,7 %, D₂ – 10,1 %, D₃ – 34,8 %; у висотному діапазоні 801-1099 м н.р.м.: С₂ – 0,2 %, С₃ – 14,8 %, D₂ – 0,5 %, D₃ – 12,5 %; у висотному діапазоні 1100-1400 м н.р.м.: С₂ – 0,1 %, С₃ – 4,9 %, D₃ – 0,8 %. Більшість букняків у межах висотних діапазонів 801-1099 м та 1100-1400 м н.р.м. у ТЛЮ С₃ та D₃ розташовані на схилах 11-25 та 25-50°. У цих двох висотних діапазонах букові деревостани на схилах стрімкістю 0-10° практично не трапляються.

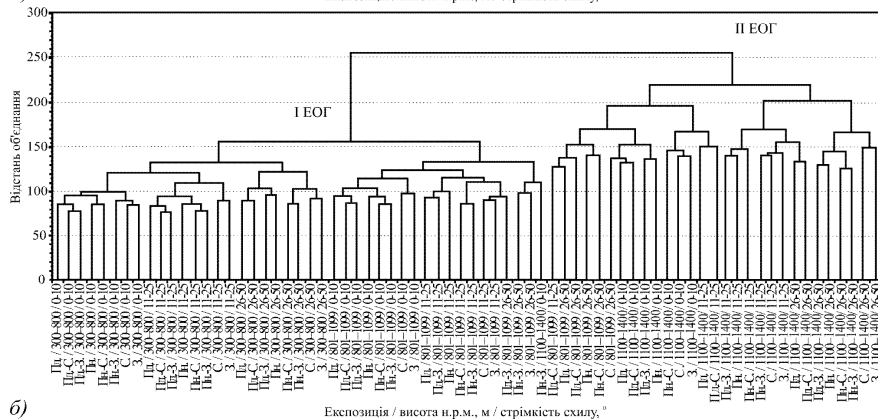
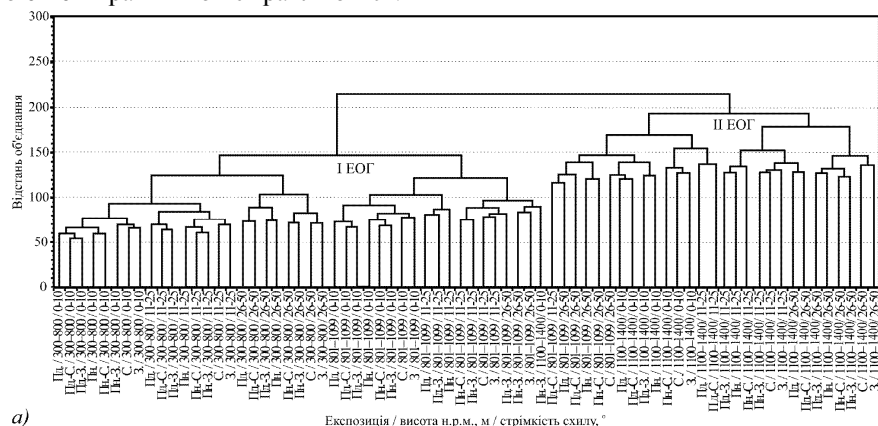

Рис. 1. Деревоподібна діаграма кластерних об'єктів гірських букових деревостанів у ТЛЮ С₂-С₃ при порівнянні за: а) середньою висотою; б) середнім діаметром

Деревостани відповідних початкових підгруп з метою об'єднання було проаналізовано за допомогою кластерного аналізу. Групування у кластери

здійснено за такими таксаційними показниками деревостанів: середня висота, середній діаметр і запас на 1 га. Для прикладу наведено графічну інтерпретацію отриманих кластерів для букових деревостанів у ТЛЮ С₂-С₃ (рис. 1)

У типах лісорослинних умов С₂-С₃ букові деревостани за середніми значеннями висоти, діаметра та запасу утворили дві групи кластерів. Відстань між групами кластерів за висотою становить 68,08 одиниці, за діаметром – 49,53 одиниці та за запасом – 1405,70 одиниці. Гірські букові деревостани у ТЛЮ D₂-D₃ при кластеризації деревостанів за висотою, діаметром та запасом утворили дві групи кластерів. Відстань між групами кластерів за висотою становить 75,63 одиниці, за діаметром – 85,68 одиниці та за запасом – 850,07 одиниці.

Для статистичного обґрунтування утворених груп кластерів за висотою, діаметром та запасом у межах виділених груп типів лісорослинних умов здійснено біометричний аналіз даних, на основі якого буде прийнято або заперечено гіпотезу щодо об'єднання в експозиційно-орографічні групи гірських деревостанів досліджуваних порід із врахуванням висотних діапазонів, експозицій та стрімкостей схилів, на яких вони розташовані. Вихідні дані опрацьовано методами математичної статистики, зокрема за допомогою *t*-критерію Ст'юдента оцінено передусім різницю між середніми значеннями окремих вибірок на *p*-рівні, який представляє собою оцінену міру впевненості у вірності статистичного значення. Наступним кроком є порівняння показників варіації вибірок з використанням *t*-критерію Ст'юдента та *F*-критерію Фішера з метою підтвердження нульової гіпотези щодо різниці вибірок утворених груп деревостанів. При порівнянні показників варіації використано *t*-критерій Ст'юдента* та *F*-критерій Фішера.

Для букових деревостанів як у ТЛЮ С₂-С₃, так і D₂-D₃, виділено дві експозиційно-орографічні групи та для аналізу відібрано деревостани I^a, I, II та III класів бонітету [4, 5]. Для прикладу наведено результати статистичного аналізу значущості різниці порівняння середньої висоти букових деревостанів I^a класу бонітету I та II експозиційно-орографічних груп у ТЛЮ С₂-С₃ (табл.).

Табл. Біометричні показники та розрахунок значущості різниці порівняння середньої висоти (м) букових деревостанів I^a класу бонітету I та II експозиційно-орографічних груп у ТЛЮ С₂-С₃

Клас віку	Середнє значення		Стандартне відхилення		Кількість ступенів свободи	<i>p</i> -рівень	<i>t</i> -критерій Ст'юдента	Критерій Фішера	Розраховане значення <i>t</i> -критерію
	I ЕОГ	II ЕОГ	I ЕОГ	II ЕОГ					
III	12,3	12,0	1,19	0,00	46	0,00	0,422	–	9,381
IV	16,1	16,3	1,42	0,82	164	0,00	0,574	2791,081	17,331
V	19,9	19,7	1,17	1,03	396	0,00	0,845	444,482	25,621
VI	22,4	22,2	1,00	0,86	737	0,00	1,172	605,696	35,387
VII	24,9	24,7	1,27	1,03	588	0,00	0,593	2071,178	32,814
VIII	27,1	27,3	0,96	1,06	293	0,00	0,582	240,569	21,327
IX	29,3	29,5	0,97	0,72	224	0,00	0,617	2340,226	20,331
X	31,1	30,2	1,03	0,05	128	0,00	1,317	750903,559	15,999
XI	31,8	31,2	0,92	0,00	125	0,00	0,613	–	15,875
XII	33,9	33,1	1,07	0,43	43	0,00	1,659	2548,229	8,753
XIII	34,3	–	1,09	–	10	–	–	–	–
XIV	35,5	–	1,28	–	9	–	–	–	–
XV	35,6	35,9	1,16	0,30	8	–	0,378	3613,346	3,931
XVI	36,0	–	1,26	–	3	–	–	–	–
XVII+	36,6	36,4	0,93	0,68	32	0,00	0,558	26,560	5,423

Букові деревостани I та II ЕОГ у ТЛУ C_2-C_3 відрізняються між собою за середніми значеннями досліджуваних показників незначно – t -критерій Ст'юдента практично не перевищує критичного значення за 5 %-го рівні значимості для деревостанів I^a та III класів бонітету. Для деревостанів I та II класів бонітету характерним є певне стрибкоподібне підвищення значення t -критерію при оцінюванні середніх значень показників для різних класів віку, поясненням чого можуть бути господарські заходи, здійснені у відповідному віці. Для деревостанів усіх груп віку всіх класів бонітету, взятих для аналізу, значення t -критерію Ст'юдента* та F -критерію Фішера істотно перевищують критичні навіть на 0,1 %-му рівні значимості, що свідчить на користь здійсненого поділу деревостанів на дві експозиційно-орографічні групи. Максимальні значення розрахованого t -критерію Ст'юдента* зростають до VI-VII класу віку, після чого неістотно зменшуються зі збільшенням віку деревостанів.

У типах лісорослинних умов D_2-D_3 букові деревостани I^a, I, II і III класів бонітету I та II ЕОГ за середніми значеннями досліджуваних показників мало різняться між собою, про що свідчить значення t -критерію Ст'юдента, який для більшості класів віку не перевищує критичного значення за 5 % або навіть 1 %-го рівня значимості. Разом з тим, при оцінюванні різниці вибірок розраховані значення t -критерію Ст'юдента* та F -критерію Фішера істотно перевищують критичні навіть на 0,1 %-му рівні значимості, що є підставою для статистичного обґрунтування поділу деревостанів у відповідні експозиційно-орографічні групи.

Треба зазначити, що для букняків у ТЛУ C_2-C_3 та D_2-D_3 деревостанів, включені до I ЕОГ, відрізняються від деревостанів II ЕОГ та незначно переважають їх у рості за більшістю таксаційних показників (рис. 2). Таким чином, можна констатувати про доцільність здійснення моделювання основних таксаційних показників окремо для деревостанів відповідних класів бонітету у виокремлених експозиційно-орографічних групах. На рис. 2 у відповідних експозиційно-орографічних комірках субсекторів характеристик схилів вказано значення переважаючих класів бонітету досліджуваних деревостанів.

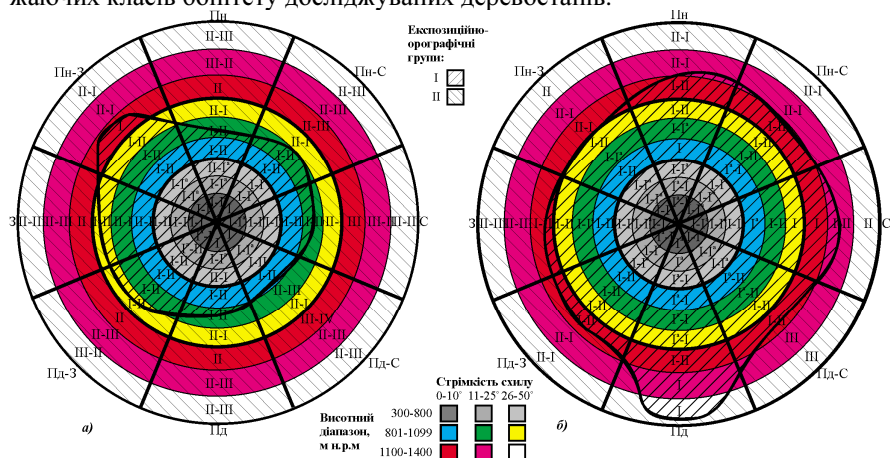

Рис. 2. Графічні моделі ЕОГ та місцеположення оптимально-продуктивних букових деревостанів у ТЛУ C_2-C_3 (а) та D_2-D_3 (б)

У ТЛУ C_2-C_3 місцеположення оптимально-продуктивних деревостанів досліджуваних порід, як правило, відповідають межах I ЕОГ. Зміни значень класів бонітету для відповідних місцеположень пояснюється відмінностями типів ґрунту в межах одного типу лісорослинних умов і походженням деревостану. З огляду на біоекологічні особливості бука лісового, який є чутливим до кліматичних чинників, оптимально-продуктивні букові деревостани у ТЛУ D_2-D_3 розташовані в межах I ЕОГ.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отримані результати дають змогу насамперед для ТЛУ C_2-C_3 у відповідних висотних діапазонах (801-1099 м н.р.м. та 1100 м н.р.м. і вище) здійснювати підбір порід для штучного лісовідновлення та визначати асортимент порід у складі деревостанів з урахуванням експозиційно-орографічних характеристик місцевості. Згадані висотні діапазони цих типів лісорослинних умов переважно зайняті ялиновими деревостанами. Часто ялинові деревостани ростуть у некорінних типах лісу і, в таких випадках, необхідно змінювати склад новостворюваних деревостанів відповідно до графічно-просторових моделей ЕОГ та відповідно до місцеположень оптимально-продуктивних деревостанів відповідних деревних порід (бука або ялиці). У випадку, коли місцеположення оптимально-продуктивних деревостанів збігаються, доцільно створювати корінні деревостани тієї породи, значення класів бонітету у таких умовах є вищими, порівняно з іншими. У випадку, коли значення класів бонітету є однаковими чи близькими між собою, з метою підвищення біологічної стійкості, до складу корінних ялинових деревостанів доцільно вводити відповідно ялицю білу чи бук лісовий або обидві породи.

Сформовані графічні моделі ЕОГ та місцеположення оптимально-продуктивних деревостанів відповідних деревних порід на типологічній основі у гірських умовах Українських Карпат дають змогу сукупно зі статистичними характеристиками відповідних лісівничо-таксаційних показників досліджувати та прогнозувати їхній ріст та продуктивність з урахуванням експозиційно-орографічних характеристик схилів їхнього розташування.

Література

- Гриник Г.Г. Лісівничо-таксаційна характеристика букових деревостанів Українських Карпат з урахуванням орографічних особливостей / Г.Г. Гриник // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.11. – С. 71-82.
- Гриник Г.Г. Порівняльна характеристика теоретичної продуктивності ялинових, букових та ялицевих деревостанів Українських Карпат з урахуванням особливостей рельєфу / Г.Г. Гриник // Наукові праці Лісівничої академії наук України : зб. наук. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 9. – С. 108-112.
- Гриник Г.Г. Лісівничо-таксаційні особливості та динаміка складу гірських букняків Українських Карпат / Г.Г. Гриник // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.3. – С. 22-39.
- Гриник Г.Г. Експозиційно-орографічні моделі оптимально-продуктивних місцеположень деревостанів бука лісового в Українських Карпатах / Г.Г. Гриник // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.8. – С. 8-13.
- Гриник Г.Г. Порівняльна характеристика експозиційно-орографічних моделей оптимально-продуктивних місцеположень ялинових, букових і ялицевих деревостанів в Українських Карпатах / Г.Г. Гриник // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.11. – С. 14-21.
- Гриник Г.Г. Структурно-типологічні особливості та динаміка складу гірських букняків Українських Карпат / Г.Г. Гриник // Ліс, довкілля, технології: наука та інновації : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 29 берез. 2012 р. – К., 2012. – С. 135-136.

Гриник Г.Г. Статистическое обоснование особенностей выделения экспозиционно-орографических групп буковых древостоев Украинских Карпат

Представлены теоретические основы и методические подходы относительно оценки роста и производительности горных буковых древостоев Украинских Карпат с учетом экспозиционно-орографических характеристик мест их расположения и типов лесорастительных условий. По результатам исследований проанализированы особенности роста горных буковых древостоев с учетом экспозиционно-орографических характеристик мест их расположения, установлены соответствующие тенденции и закономерности. На основе статистического анализа осуществлено деление исследуемых древостоев на экспозиционно-орографические группы в типах лесорастительных условий C₂-C₃ и D₂-D₃ и представлена их графическая интерпретация.

Ключевые слова: горные древостои бука лесного, экспозиционно-орографические группы, производительность, статистичний аналіз.

Грунык Н.Н. Statistic Ground to Selection of Exposition-Orographic Groups of Beech Forest Stands of the Ukrainian Carpathians

Theoretical bases and methodical approaches are presented concerning the evaluation of growth and productivity of mountain beech forest stands of the Ukrainian Carpathians taking into account exposition-oro-graphic descriptions of places of their location and types of forests site conditions. As a result of researches the features of growth taking of mountain beech forest stands into account exposition-oro-graphic descriptions of places of their location are analyzed, the proper tendencies and conformities to the law are set. On the basis of mathematic and statistic analysis, dividing of probed forest stands is carried out by exposition-oro-graphic groups in the types of forest site conditions of C₂-C₃ and D₂-D₃; their graphic interpretation is presented.

Key words: mountain beech forest stands, exposition-oro-graphic groups, productivity, statistic analysis.

УДК 630*5:582.632.1

Ст. викл. І.В. Близник, канд. с.-г. наук –
Березнівський лісотехнічний коледж НУВГП, м. Березне

ТАКСАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ПОШИРЕННЯ ДЕРЕВОСТАНІВ ВІЛЬХИ КЛЕЙКОЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ

Проаналізовано таксаційну структуру і поширення вільхових деревостанів Українського Полісся за адміністративними областями. Наведено розподіл площі вільхових деревостанів досліджуваного регіону за часткою порід у складі, походженням, класами і групами віку, класом бонітету та відносною повнотою. Встановлено, що в Поліському регіоні переважають середньобонітетні (середній бонітет – 1,6), середньовікові (середній вік – 46 років) та середньоповнотні (середня відносна повнота – 0,71) мішані вільхові насадження (близько 75 %) природного походження (88,3 %). На три області (Волинську, Рівненську і Житомирську) припадає понад 86 % усіх вільхових насаджень за запасом і майже 88 % за площею.

Ключові слова: вільха клейка, таксаційний показник, походження, клас віку, відносна повнота, клас бонітету, Українське Полісся.

Вступ. Кліматичні зміни, що відбуваються у світі, помітні й на території Полісся. Так за останні двадцять років середня річна температура повітря зросла на величину близько 1,0 °С відносно кліматичної норми 1961-1990 рр., змінився просторовий розподіл і структура опадів, а відповідно й режим зволоження на Поліссі [5]. Зважаючи на порівняно високу лісистість території та значну площу лісів, виникає потреба в актуальних і достовірних даних про біопродуктивність лісових насаджень цього регіону для вирішення завдань регіональних природоохоронних і державних цільових екологічних програм.

Однією з найважливіших лісотвірних деревних порід Українського Полісся є вільха клейка, яка формує ліси досить високої продуктивності на перезвожених землях, низинних болотах, заплавах й уздовж берегів річок. Швидкий ріст, багатостороннє використання вільхової деревини, значна екологічна роль вільшняків в очищенні повітря та висока інтенсивність депонування СО₂ дають змогу вважати вільху клейку перспективною деревною породою для задоволення потреб національного господарства. Тому її вивчення – актуальне завдання для пошуку резервів підвищення продуктивності лісів і забезпечення економічної стабільності регіону.

Мета дослідження – проаналізувати параметричну структуру вільхових деревостанів за основними таксаційними показниками й встановити особливості їх поширення в Українському Поліссі.

Матеріали і методика дослідження. Для аналізу структури й поширення вільшняків регіону дослідження використано реляційну базу даних "Повідільна таксаційна характеристика лісу" Виробничого об'єднання "Укрдержліспроект". Вибірка бази даних охоплює 57327 виділів, де вільха клейка є головною породою у лісових насадженнях шести областей (Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської, Чернігівської та Сумської), територіально розміщених у зоні Українського Полісся і підпорядкованих Державному агентству лісових ресурсів України (ДАЛР України).

Необхідно зазначити, що не вся площа згаданих областей знаходиться у Поліській зоні, частина їх є територією Лісостепу. Згідно з чинним адміністративно-територіальним устроєм України, Постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1998 р., № 2068 затверджено перелік районів за областями, що належать до поліських територій та характеризуються специфічними ґрунтово-кліматичними умовами [6]. Так, у Волинській обл. це 89 %, у Рівненській – 86, Житомирській – 95, Чернігівській – 78, Київській – 41 і у Сумській – 22 % земель державного лісового фонду віднесено до Полісся [1].

Результати дослідження. За матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 р. [3], в Україні вільхові насадження займають площу 275,8 тис. га або 4,4 % вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок у підприємствах ДАЛР України. Запас цих насаджень становить 48699,29 тис. м³, а загальна середня зміна запасу – 1058,68 тис. м³. На Поліссі вільхові деревостани зростають на 162,1 тис. га (58,8 % від загальної площі вільшняків). Серед м'яколистяних лісів регіону на вільхові припадає 35,4 % площі. У Волинській обл. вони становлять понад половину (58 %) всіх м'яколистяних насаджень, а в решті областей – від 20,9 % до 38,4 %.

У межах Полісся розміщення вільхових лісів нерівномірне – майже 70 % зростає у двох західних областях – Волинській і Рівненській (табл. 1).

Табл. 1. Загальна площа і запас вільшняків Полісся за областями

Адміністративна область	Площа, га	Загальний запас, тис. м ³
Волинська	65061,1	10948,2
Рівненська	48354,3	7928,5
Житомирська	28945,1	5303,11
Київська	6914,4	1293,21
Чернігівська	11149,1	2195,34
Сумська	1631,9	344,83
Усього	162055,9	28013,19